

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2024-09-06
VN/2023:6

Valkansliets utvärdering av val till Europaparlamentet 2024

Förslag till beslut

Valnämnden tar del av valkansliets utvärdering av arbetet med valet till Europaparlamentet 2024.

Sammanfattning

Den 9 juni hölls val till Europaparlamentet. Förtidsröstningsperioden startade den 22 maj och pågick till och med valdagen. Enligt beslut kvarstod antalet valkretsar (1) och valdistrikt (45).

Valkansliets utvärdering inleds med statistik över valdeltagandet 2024 i jämförelse med valet till Europaparlamentet 2019. Vidare behandlar utvärderingen valkansliets synpunkter på förtidsröstningen och valdagen inkluderat de olika delmomenten informationsinsatser, rekrytering, bemanning samt lokaler. Slutligen ges en sammanställning av den checklista valnämnden arbetade med vid besök i vallokalerna under valdagen samt en redovisning av svaren från den enkätundersökning som skickats ut till ordförande och vice ordförande i vallokal. Utvärderingen avslutas med en punktlista över vad som bör tas med i framtida valarbete.

Hanna Malm
Valsamordnare

Elin Vrij
Valprojektledare

Valkansliets utvärdering av val till Europaparlamentet 2024

Inledning

Den 9 juni hölls val till Europaparlamentet. Förtidsröstningsperioden startade den 22 maj och pågick till och med valdagen. Enligt beslut kvarstod antalet valkretsar (1) och valdistrikt (45).

Valkansliets utvärdering inleds med statistik över valdeltagandet 2024 i jämförelse med valet till Europaparlamentet 2019. Vidare behandlar utvärderingen valkansliets synpunkter på förtidsröstningen och valdagen inkluderat de olika delmomenten informationsinsatser, rekrytering, bemanning samt lokaler. Slutligen ges en sammanställning av den checklista valnämnden arbetade med vid besök i vallokaler under valdagen samt en redovisning av svaren från den enkätundersökning som skickats ut till ordförande och vice ordförande i vallokal. Utvärderingen avslutas med en punktlista över vad som bör tas med i framtida valarbete.

Statistik

Valdeltagandet 2024 (jämförelse med EU-valet 2019)

Nationellt: 53,39 procent (-1,88)

Stockholms län: 58,53 procent (-0,85)

Solna stad: 60,40 procent (-0,58)

Antal röstberättigande i Solna stad: 61 773 (+2554)

Totalt antal röstande: 37 313 (+1197)

Antal förtidsröstande Solna stads förtidsröstningslokaler: 17 598 (+5261)

(Valmyndigheten)

Valkansliet konstaterar att valdeltagandet i Solna har sjunkit något i jämförelse med valet till Europaparlamentet 2019, dock inte så mycket som i riket i övrigt eller i jämförelse med Stockholms län. Solna har tagit emot drygt 5000 fler förtidsröster än i tidigare val.

Valdeltagande i vissa områden

Delar av Hagalund och Huvudsta, samt Arenastaden och Bagartorp har identifierats som områden där valdeltagandet har varit lågt.

Distrikt	2019	2024	
Hagalund			
26 Hagalund NV	37,46	38,18	mobil röstningslokal
28 Hagalund S	39,34	42,99	
45 Hagalund N	41,01	46,43	

Arenastaden			
22 Arenastaden	52,02	48,45	mobil röstningslokal
Bagartorp			
38 Bagartorp	47,20	44,08	mobil röstningslokal
Huvudsta			
10 Huvudsta	51,63	49,91	
11 Huvudsta	49,28	50,69	mobil röstningslokal
39 Huvudsta C V	50,99	48,65	
Haga			
5 Haga	57,55	41,18	

Valdeltagandet har ökat i Hagalund och i vissa delar av Huvudsta, men fortsätter att sjunka i Bagartorp och i Arenastaden. Även i distrikt 5, Haga, fortsätter valdeltagandet att sjunka. Andra områden där valdeltagandet är under 50 procent är distrikt 1 Järvastaden S (49,01%), 13 Skytteholm SO (47,77%) samt i 25 Haga Norra (47,58%).

För att analysera av vad detta beror på, behöver undersökningar genomföras genom exempelvis enkäter till medborgare eller dialoger. Insatser för att öka valdeltagandet i nästkommande val rekommenderas.

Möjligheten att rösta i den mobila förtidsröstningslokalen verkar inte ha påverkat antalet röstande i de områden den mobila lokaler var lokaliserad. Däremot kan den ha fört med sig andra positiva effekter, så som service och synlighet inför solnaborna. Den har även fungerat bättre som lokal sett än fler andra förtidsröstningslokaler.

Mobil röstningslokal	Totalt antal röster	Antal timmar	Ordinarie röstningslokal	Totalt antal röster	Antal timmar
Hagalund	103	15	Ankaret	641	50
Bagartorp	222	21	RWS	158	20
Huvudsta	228	21			
Arenastaden	121	11			

Den mobila röstningsmottagningen i Hagalund var inte öppen på samma dagar som Ankaret. Det var procentuellt fler som röstade per timme på Ankaret än i den mobila lokalen. Den var heller inte på plats samma dagar som den ordinarie röstningslokalen i RWS Bagartorp. Den mobila röstningslokalen tog emot procentuellt fler förtidsröster på timme än den ordinarie lokalen. Övriga jämförelser i Huvudsta och Arenastaden bedöms inte som relevanta på grund av avstånden mellan lokalerna.

Utbildning och rekrytering

Vid årets val skedde rekrytering dels via stadens interna kanaler, dels via stadens externa rekryteringsverktyg. Parallellt kontaktades och rekryterades även personer som tidigare arbetat med förtidsröstning och på valdagen i staden.

Tre olika typer av utbildningar genomfördes inför valet. En för röstmottagare under förtidsröstning, en för röstmottagare inklusive ordförande och vice ordförande under valdagen och en separat del för endast ordförande och vice ordförande. Utbildningen genomfördes till största delen på Solna gymnasium, vilket möjliggjorde att fler deltagare kunde delta vid varje tillfälle.

Utbildningen delades upp i en teoretisk del som genomfördes i stor grupp, samt en praktisk del i de grupper som schemalagts att arbetat tillsammans. Detta för att alla deltagare skulle kunna titta närmare på material, ställa frågor och samtidigt lära känna varandra. Den praktiska delen leddes av ordförande. Uppdelningen mellan teori och praktik var mycket lyckad, liksom att distrikten hölls samman under utbildningen.

Transport, förvaring och sortering av förtidsröster

Enligt avtal hämtade PostNord rösterna från förtidsröstlokalerna, förvarade, räknade och sorterade rösterna i röstlängdsordning samt körde ut rösterna till distrikten på valdagen. Samtliga förtidsröster var utkörda till vallokalerna innan lunch. En tilläggstjänst tecknades med PostNord som även räknade och sorterade förtidsrösterna i röstlängdsordning inför onsdagsräkningen. Samarbetet med PostNord fungerade bra och underlättade på flera sätt valkansliets arbete.

Förtidsröstningen

Förtidsröstning arrangerades på nio platser. Valkansliet genomförde innan fastställandet av förtidsröstningslokaler platsbesök för att säkra lokalernas tillgänglighet.

Åtta av de röstningslokaler som användes vid valet 2022 nyttjades även vid valet till Europaparlamentet. En röstningslokal, Sockerbiten i Frösunda, ersattes på grund av brister i inomhusmiljön med Solna simhall. Lokalerna ligger väl spridda i staden.

Nytt för detta val var mobil röstningsmottagning, en valbuss, som bemannade områden i Solna där valdeltagandet i tidigare val varit lägre än i övriga delar av staden.

Att valdagen var den 9 juni innebar för Sveriges del att förtidsrösterna antogs öka eftersom valdagen var söndagen i en långhelg. Utifrån detta, samt som en åtgärd att höja valdeltagandet och göra det lätt att rösta i Solna, fattades beslut om att utöka lokalernas öppettider något.

Information om förtidsröstningslokaler, placering samt öppettider kommunicerades via Valmyndighetens webbsida, genom annons i tidningen Mitt i Solna, i SolnaNytt samt via stadens hemsida. Möjligheten att förtidsrösta annonserades även ut via storbildsannonser runt om i staden.

Lokalerna vid förtidsröstningen

Solna stadsbus – En av de lokaler som tar emot flest antal röster. Förtidsröstningen arrangerades på entréplan där de olika mötesrummen kunde nyttjas för placering av valsedelställ och utrymmet under glastaket kunde nyttjas för valskärmar och mottagning. Det är en geografiskt bra placerad lokal eftersom den ligger centralt i Solna på en plats där många passerar. Den något trånga entrén försvårar emellanåt tillgängligheten till stadshusets reception, men detta kan lösas med hjälp av röstmottagare som håller ordning på kön. Lokalen används även som förtidsröstningslokal under valdagen.

Biblioteket i Solna centrum - Röstningslokalen är i den del av biblioteket som kallas Vardagsrummet. Detta är den lokal som tagit emot flest förtidsröster vid valen 2014, 2018, 2019, 2022 samt vid årets val. Med anledning av detta kräver lokalen god organisering och bemanning. Lokalen har goda ytor och är lättmöblerad. Det är viktigt att ha en god dialog med biblioteket då kö kan uppstå vilket kan påverka bibliotekets ordinarie verksamhet. Öppettiderna för förtidsröstningen följde bibliotekets, för att det ska vara enkelt för de som vill rösta.

Bergshamra bibliotek - Även detta är en av de lokaler som tar emot flest röster, och därmed måste det även här hållas en god dialog med bibliotekspersonalen för att skapa ett gott samarbete inför och under förtidsröstningsperioden. Lokalen är tyvärr svår att möblera för att skapa ett bra flöde. Därför kräver även denna lokal en god bemanning med erfarna röstmottagare med stor social kompetens. Öppettiderna i denna lokal har varit anpassade efter de tider då biblioteket har varit bemannat av bibliotekspersonal, detta för att röstmottagarna inte ska behöva vakta böcker och annat tillhörande biblioteket. Dessa öppettider har fungerat bra.

Solna simhall – Förtidsröstningslokalen i simhallen var ny för valet 2024. I samråd med personal i simhallen placerades förtidsröstningen i cafédelen. Ytan går att avgränsa och stör inte simhallens ordinarie verksamhet. Nackdelen med placeringen är att i stort sett alla väggar är av glas. Detta löstes genom att placera ut väggskärmar för att förhindra insyn bakom valsedelställ och valskärmar. Lokalen var uppskattad av simhallens besökare och även av andra som tog sig dit endast för att rösta. Öppettiderna kunde inte följa simhallens ordinarie öppettider då dessa är väldigt generösa. Tiderna för förtidsröstningen fungerade dock bra och lokalen tog emot fler röster än förväntat och var en av de lokaler som tog emot flest antal röster, totalt 1 383 trots att lokalen var stängd första veckan.

Raoul Wallenbergskolan i Bagartorp – Lokalen nyttjades för första gången vid valet 2022. Lokalen fungerade bra som röstningslokal. Med anledning av att det är en skolbyggnad kunde förtidsröstningen endast arrangeras under helgerna och är den lokal som tog emot minst antal röster, totalt 158. Till kommande val bör överväganden göras om lokalen kan ersättas med andra alternativ, till exempel mobil röstningslokal.

Raoul Wallenbergskolan i Järvastaden – Detta är en mycket bra lokal, som är lättmöblerad och vilken tar emot många röster. Med anledning av att det är en skolbyggnad kunde förtidsröstningen endast arrangeras under helgerna.

Ankaret i Hagalund - Lokalen i Ankaret är relativt liten och svärmöblerad. Inför nästa val rekommenderas att se över om det finns andra lokaler tillgängliga i Hagalund, alternativt öka den mobila röstningslokalens placering i Hagalund.

Hallens äldreboende i Råsunda - Bokcaféet på Hallen är en välfungerande röstningslokal med bra yta och ljusinsläpp. Öppettiderna fungerade bra i förhållande till antalet röstande. Till kommande val kan överväganden göras om lokalen kan ersättas med andra alternativ, till exempel mobil röstningslokal. Detta på grund av att förtidsröstningslokalen tar emot förhållandevis få röster.

Skoga äldreboende i Huvudsta - Det är svårt att få en bra lokal inne på Skoga och till årets val användes rummet Biblioteket. Till kommande val bör överväganden göras om lokalen kan ersättas med andra alternativ, till exempel mobil röstningslokal.

Mobil röstningslokal – Den mobila röstningslokalen användes vid elva tillfällen mellan den 23 maj och den 6 juni på fyra olika platser i Solna – Hagalund, Bagartorp, Huvudsta och Arenastaden. Bussen är inköpt av stadens kommunikationsavdelning och belastar inte valbudgeten. Valbussen fungerade bättre som lokal sett än fler andra förtidsröstningslokaler. Om den mobila lokalen används i kommande val är det viktigt att planera för skiftande väder och vind med exempelvis fler tält och tyngder för dessa. Det är även viktigt att de som arbetar i den mobila röstningslokalen är erfarna och stöttas upp från valkansliet.

Ambulerande röstmottagning

Under valet använde sig cirka 75 personer av möjligheten att rösta via kommunens ambulerande röstmottagare. Information om ambulerande röstmottagning skickades ut till vård- och omsorgsboenden och Karolinska sjukhuset kontaktades för att få ut information via deras informationskanaler. Möjligheten att rösta genom ambulerande röstmottagning informerades även om på stadens hemsida.

Inför årets val beslutade valnämnden om en sista tid på valdagen för bokning av ambulerande röstmottagare. Detta var bra och nämnden bör även vid kommande val besluta om en sådan tid.

Slutsatser förtidsröstning

Arbetet med förtidsröstningen 2024 fungerade bra i samtliga röstningslokaler. Kunskapen och kompetensen hos röstmottagarna var mycket god. I varje förtidsröstningslokal utsågs en röstmottagare till arbetsledare, detta för att underlätta kontakten med valkansliet men även för att ge mandat till utsedd röstmottagare att arbetsleda.

Rekrytering av kompetenta röstmottagare är av yttersta vikt för hur väl valarbetet fungerar. I varje förtidsröstningslokal bör en röstmottagare utses till arbetsledare, detta för att underlätta kontakten med valkansliet men även för att ge mandat till utsedd röstmottagare att arbetsleda. Vid årets val skedde rekrytering dels via stadens interna kanaler, dels via stadens externa rekryteringsverktyg. Fördelen med att använda sig av rekryteringsverktyget är att i ansökningsskedet kunna samla in information om tidigare erfarenheter och begära CV.

I samtliga röstningslokaler kunde röstmottagarna skriva ut dubblettröstkort till väljarna vilken är en avgörande service i en förtidsröstningslokal. Röstmottagarna uppfattade att väljare spontant passade på att rösta och kunde då bistå med röstkort. Den mobila röstningslokalen utrustades med en batteridriven skrivare för att kunna skriva ut röstkort även där.

Att utöka öppettiderna inför årets val var lyckat. Kvällstider och helger är de tider där man i regel ser att flest röster mottages i lokalerna. Att hålla samma öppettider som biblioteken var lyckat och tydligt i kommunikation till väljarna. Valkansliet kan dock konstatera att mycket få väljare röstade vid den mobila röstningslokalen mellan kl. 18.00-19.00.

Att öppettiderna för förtidsröstningslokalerna annonseras och kommuniceras på ett bra sätt är av stor vikt för att medborgare ska kunna veta när och var de kan rösta men även för att stärka förtroendet för de demokratiska processerna.

Valdagen

I enlighet med rekommendation från tidigare utvärderingar bemannades samtliga lokaler upp med minst sju röstmottagare inklusive ordförande och vice ordförande. För att säkerställa att reserver inte valde att lämna uppdraget till förmån för tjänst i annan kommun innan valdagen, placerades även dessa ut i distrikt där bedömningen var att det fanns ett behov av att ha ökad bemanning. Detta resulterade i att bemanningen i regel var sju röstmottagare per vallokal på valdagen. Trots att kansliet rekryterade en stor mängd röstmottagare och reserver var en av de största utmaningarna inför årets val att bemanna upp vallokalerna under valdagen. Återbud sker alltid och har således funnits med i beräkningen. Att placera ut den åttonde personen i lokalerna redan från start var ett bra beslut som medförde att samtliga lokaler hade full bemanning på valdagen.

Varje vallokal bemannades med en blandning av erfarna och oerfarna röstmottagare, dels för att säkra kunskapen i lokalen, dels för att få in fler personer som kan lära och bidra även i kommande val. Avhoppet medförde att kansliet fick arbeta hårt med att omplacera röstmottagare för att säkerställa blandningen i lokalen och i vissa fall dra ner på den extra resursen i form av en åttonde röstmottagare.

Vallokaler

Likt tidigare val hade vi 45 valdistrikt och 45 vallokaler i Solna. Vid årets val nyttjades två nya lokaler - Hagaskolan i Hagalund och Bagartorpshallen i Bagartorp.

Samtliga vallokaler besöktes av valkansliet för att säkerställa att de var lämpliga att nyttja som vallokal. Till hjälp användes den checklista för tillgängliga vallokaler som tagits fram av myndigheten för delaktighet. Vid besöken noterades om särskilda åtgärder behövdes, så som exempelvis en extra ramp, täckning av grusväg för att underlätta framkomlighet med rullstol med mera.

Slutsatser valdagen

Bemanningen är väldigt viktig även på valdagen. Att ha rätt personer på plats skapar bra förutsättningar för att arbetet ska flyta på och att väljarna ska känna sig trygga. Att rekrytera engagerade och kompetenta personer på posterna ordförande och vice ordförande är särskilt viktigt för att arbetet i vallokalerna ska utföras på ett rättssäkert och effektivt sätt. Inför valet 2022 gjordes en uppräkningslista av arvoden för röstmottagare. Arvodena ligger dock i underkant i jämförelse med andra kommuner vilket har påverkan på rekryteringsarbetet. Inför nästa val bör ytterligare en översyn av Solnas arvoden i förhållande till andra kommuners genomföras, inte minst för att få en bild av konkurrensläget.

Att få fram 45 vallokaler i Solna är utmanande och många olika typer av lokaler behöver användas, vilket gör att vallokaler ser väldigt olika ut. Att ge en generell beskrivning för hur lokalerna ska möbleras blir därmed också svårt att skicka med röstmottagarna. Även ur den aspekten är det viktigt med kompetenta ordföranden och vice ordföranden som kan leda och styra över detta på plats i lokalen.

Valnämndens preliminära rösträkning

Vid valnämndens preliminära rösträkning organiserades arbetat med nio arbetslag (om två personer) och en arbetsledare. Antalet lag fungerade bra men och till nästkommande val kan man med fördel öka antalet lag, inte minst då antalet röster att hantera troligen även kommer att öka. Rösträkningen är ett offentligt sammanträde, det är dock viktigt att ordningen upprätthålls och att rösträkningen inte störs.

Ekonomiska konsekvenser

Solna stads tilldelades 2 374 000 kr i statsbidrag för att genomföra valet. Nuvarande års bemanning, inköp och övrig administration rymdes inom ramen för statsbidraget. Om det inför kommande val beslutas om utökade eller riktade satsningar för ökat valdeltagande och högre arvodering för röstmottagare bör detta tas i beaktande i budgetarbetet.

Valnämndens checklista

Sammanfattning

Valnämndens huvudsakliga uppdrag under valdagen är att säkerställa att valet genomförs rättssäkert, effektivt och tillgängligt. Under valdagen den 9 juni besökte ledamöter och ersättare från nämnden vallokalerna för observation och en kort lägesavstämning med röstmottagarna på plats. Valnämnden delade upp sig i två lag vilka besökte de norra respektive de södra delarna av Solnas valkrets under förmiddagen, för att sedan byta område under eftermiddagen. Totalt besökte valnämnden därmed alla 45 vallokaler två gånger under valdagen, vid olika tillfällen och med olika personer.

Checklistan fungerar som ett stöd vid valnämndens besök i Solnas vallokaler och togs först fram till Europaparlamentsvalet 2019. Till detta val har den omarbetats något av valnämnden inför valdagen. Checklistan har utökats från de 13 frågor som användes vid förra valet 2022 till att bestå av 17 frågor. Vid detta val var checklistan även uppdelad i två delar, där en första del var inriktad på observation utanför vallokalen medan den andra delen berörde valnämndens besök i vallokalen. Alla frågor i checklistan utgår från vallagen och valnämndens beslut. I observatörsuppdraget ingår att notera eventuella lärdomar till genomförandet av nästa val.

Resultat och valkansliets analys

Valkansliet har fått i uppdrag av valnämnden att sammanställa och utvärdera resultatet av checklistan. Det sammanfattade materialet består av totalt 137 inlämnande checklistor. Del 1 av checklistan med fokus på observation utanför vallokalen omfattar 49 listor, då 21 av de inlämnade listorna tar upp två eller flera vallokaler på samma lista. Del 2 med fokus på besöket inne i vallokalen omfattar 88 listor. Två av dessa listor redovisar resultatet från två vallokaler på samma lista. Checklistan består av 17 frågor som kan besvaras med ”Ja” eller ”Nej”, med utrymme för att lämna ytterligare kommentarer.

Resultatet är sammanställt i nedanstående tabell, som redovisar antalet procent av checklistorna där frågan har besvarats ”Ja”, och är avrundade till närmaste heltal. Den högra kolumnen innehåller valkansliets analys. I de inlämnade checklistorna har en del frågor lämnats obesvarade. Dessa svar tas inte med i beräkningen av resultatet, där ligger endast ifyllda ”Ja”- eller ”Nej”-svar till grund för den redovisade svarsfördelningen. I kommentarer redovisas dock i hur många enkäter frågan var obesvarad.

Frågor	Antal % där frågan besvarats ”Ja”	Valkansliets kommentarer
Del 1 – utanför vallokalen		
1. Är vallokalen öppen?	100 %	Inga avvikelser rapporterade.
2. Är vallokalen tydligt avgränsad?	98 %	Resultatet är högt procentuellt. I den enkät där frågan besvarades med ”Nej” anges det i kommentarerna att otydlig skyltning för två vallokaler medför att röstmottagare visar väljare rätt utanför vallokalerna.
3. Är vallokalen fri från partipolitisk aktivitet eller propaganda (valedelutdelare är undantagna)?	96 %	Resultatet är högt procentuellt. I de två enkäter där frågan besvarades ”Nej” anges att valaffischer observerats nära lokalerna. I en enkät är frågan obesvarad.
4. Är ordningen god i anslutning till vallokalen?	98 %	Resultatet är högt procentuellt. I den enkät där frågan besvarades ”Nej” uppges att det är skräpigt utanför entrén på grund av ett byggarbete. I en enkät är frågan obesvarad.
5. Är framkomlighet och tillgänglighet god i anslutning till vallokalen?	96 %	Resultatet är högt procentuellt. I två enkäter besvarades frågan med ”Nej”. I kommentarerna lyfts önskemål om utökad skyltning för de handikappanpassade ingångarna. I en enkät är frågan obesvarad.
6. Finns det en kö av mer än 10 väljare utanför vallokalen?	9 %	Ett lågt procentuellt resultat, vilket är positivt. I fyra av enkäterna besvarades frågan ”Ja”. I två enkäter var frågan obesvarad.
Del 2 – innanför vallokalen		

7. Finns tre röstmottagare på plats i vallokalen (inkl. vice ordförande och ordförande)?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I tre av enkäterna lämnades frågan obesvarad.
8. Finns det en avskärmad plats för valsedlar i anslutning till, eller inne i vallokalen?	100 %	Inga avvikelser rapporterade.
9. Finns alla valsedlar på plats i valsedelstället?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I en enkät lämnades frågan obesvarad.
10. Är det god ordning i valsedelstället?	92 %	Frågan besvarades med ”Nej” i sju enkäter. I kommentarerna tas bland annat upp att stället inte kontrolleras mellan varje väljare, att underrede saknas eller att lutningen är dålig, att det är trångt mellan facken, samt att valsedlarna står i fel bokstavsordning i två lokaler. I tre enkäter lämnades frågan obesvarad.
11. Finns det valskärmar där väljarna kan rösta utan insyn i vallokalen?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I en enkät lämnades frågan obesvarad.
12. Är valurnan placerad bakom bordet för röstmottagning, mellan två röstmottagare?	100 %	Inga avvikelser rapporterade.
13. Är röstlängden placerad väl synlig för väljarna men skyddad för obehöriga?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I två enkäter lämnades frågan obesvarad.
14. Möjliggör möbleringen tillgänglighet i vallokalen?	100 %	Inga avvikelser rapporterade.
15. Är ordningen, i övrigt, god i vallokalen?	100 %	Inga avvikelser rapporterade.
16. Har förtidsrösterna kommit?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I tre enkäter lämnades frågan obesvarad.
17. Är genomströmningen i gott tempo?	100 %	Inga avvikelser rapporterade. I 27 av enkäterna lämnades frågan obesvarad.

I fältet för övriga kommentarer på enkäterna tas mer allmänna synpunkter upp. Dessa innefattar bland annat vad som uppfattats som otydlig skyltning vid vissa vallokaler, där tydligare numrering av valdistrikten efterfrågas. I övrigt tas synpunkter från röstmottagarna på att det saknas förtäring upp, att flertalet väljare sökt sig till vallokalen i biblioteket i Solna Centrum i tron om att det var en förtidsröstningslokal, bristande belysning i en lokal, samt att en vallokal mottog förtidsrösterna från PostNord osorterade.

Slutsatser

Utifrån valkansliets sammanställning av svaren ovan kan resultatet av intrycken vid valnämndens besök summeras som mycket goda. Syftet med checklistan är att granska hur väl vallagen och valnämndens beslut efterlevdes vid och i vallokalerna under valdagen. I del 2 är resultatet 100-procentigt i 10 av 11 frågor, där 100 procent innebär att valnämnden inte identifierat några brister vid något av de två besöken i vallokalen. Den fråga som inte gav ett 100-procentigt resultat berörde ordningen i valsedelstället. Här kan man diskutera framåt om detta är något som ytterligare ska lyftas i utbildningen för röstmottagare, samt om fokus för valnämndens bedömning av ställen bör preciseras mer i checklistan.

I del 1 som syftar på miljön utanför vallokalerna är resultatet något lägre men fortsatt mycket högt, mellan 96 – 100 procent. Detta resultat beror främst på synpunkter hos valnämnden gällande skyltning och utomhusmiljön. Resultatet kan dock spegla ett behov av att tydliggöra hur vallokalernas avgränsning bör definieras och vad som utgör närmiljön, för att skapa samsyn i frågan.

Valkansliet vill dock notera att i flertalet enkäter lämnades en eller flera frågor obesvarade. Mest förekommande var detta vid den sista frågan rörande genomströmningen av väljare i vallokalerna, men vid 11 av 17 frågor lämnades frågan obesvarad i någon eller flera enkäter. Därmed har inte merparten av frågorna bedömts av två olika grupper vid två tillfällen vid samtliga vallokaler.

Utvärderingsenkät för ordförande och vice ordförande vid valet 2024

Sammanfattning

Den 20 september skickades en enkät ut till de som tjänstgjort som ordförande och vice ordförande under valdagen den 9 juni. Av de totalt 90 personer som tjänstgjorde kunde enkäten skickas ut till 87 personer, då kontaktuppgifterna till tre personer inte längre var giltiga. Enkäten gick att besvara under åtta dagars tid, och under denna tid inkom 44 svar. 44 svar av 87 möjliga innebär en svarsfrekvens på cirka 51 procent.

Enkäten bestod av 27 frågor, av vilka 9 var uppföljningsfrågor. Av frågorna var 13 flervalsfrågor, och de övriga 14 frågorna besvarades med fritextsvar. Utformningen av valenkäten utgick från förra valets enkät, med utgångspunkten att enkäterna skulle vara så likvärdiga som möjligt för att underlätta jämförelser valen emellan. Två nya frågor lades till i årets enkät för att fånga in synpunkter kring nya hjälpmedel i valarbetet, medan två frågor från enkäten vid valet 2022 togs bort då dessa inte längre var aktuella.

Enkäten inleddes med tre allmänna frågor om vilket uppdrag personen innehåft under valdagen, hur personen ansökt om tjänsten, samt vilket distrikt denne arbetat i. Totalt 59 procent av de svarande (26 personer) angav att de tjänstgjorde som ordförande, medan 41 procent av de svarande (18 personer) angav att de tjänstgjorde som vice ordförande. Av de svarande hade majoriteten ansökt om uppdraget internt (61 procent eller 27 personer), medan 32 procent (14 personer) sökt via annan väg och 7 procent (3 personer) hade ansökt via jobbannons.

Redovisning av utvalda enkätfrågor och svar

Fråga 4. *Förberedde utbildningstillfället dig väl inför ditt uppdrag på valdagen?*

98 procent av de svarande svarade ”Ja” på frågan. Den svarade som uppgav ”Nej” uttryckte i uppföljningsfrågan önskemål om mer information kring valurnan samt åhörarkopior av presentationen.

Fråga 6. *Var det medföljande materialet vid utbildningen, exempelvis arbetsbeskrivning och exempelschema, behjälpligt i att ytterligare förbereda dig inför ditt uppdrag?*

95 procent av de svarande svarade ”Ja” på frågan. De två svarande som uppgav ”Nej” önskade sig under uppföljningsfrågan bland annat ett mer samlat grepp kring checklistor och dokument för att underlätta sökandet efter information.

Fråga 8. *Fick du den informationen du behövde för att utföra ditt uppdrag på valdagen?*

98 procent av de svarande besvarade frågan med ”Ja”. Den svarade som gav ett nekande svar efterfrågade under uppföljningsfrågan bland annat tydligare checklistor för valdagens avslut.

Fråga 10. *Upplivede du att det var enkelt att komma i kontakt med valkansliet innan och under valdagen?*

98 procent av de svarande besvarade frågan med ”Ja”. Den svarade som gav ett nekande svar angav i uppföljningsfrågan att valkansliets personal verkade väldigt överbelastade samt att det saknades tydlighet kring vem som var högsta ansvarig. Den svarande efterfrågade vettigare bemanning på valkansliet vid nästa val.

Fråga 12 *Var lokalen lämplig som vallokal (tillgänglighet, flöde, lätt att hålla ordning)?*

95 procent av de som bevarade enkäten uppgav ”Ja”. I de två enkäter där svaret var ”Nej” specificerade de svarande, vilka tillhörde samma distrikt, i uppföljningsfrågan att den aktuella lokalen var svårmöblerad för att både kunna garantera god avskärmning samt tillgänglighet.

Fråga 14. *Fanns några särskilda utmaningar i övrigt i lokalen som vi bör ta i beaktande inför nästa val om lokalen åter ska användas som vallokal?*

41 procent av de svarande svarade ”Ja” på frågan. I dessa enkäter togs fler faktorer upp i uppföljningsfrågan, bland annat svårigheter med att uppnå tydlig skyltning vid lokaler med flera valdistrikt, och mycket arbete lades på att guida väljare rätt i dessa distrikt. Även bristande utrymme att skapa insynsskydd vid valsedelstall samt valskärmar samtidigt som man tar hänsyn till flöde och tillgänglighet togs upp, och en möbleringsplan i valmaterialet efterfrågades.

Fråga 16. *Var ordningen i vallokalen god under valdagen, eller upplevde ni störningar i ert arbete?*

I 100 procent av enkäterna rapporterades det att det varit god ordning under valdagen. I två enkäter angavs det att man upplevt störningar men i uppföljningsfrågan framkommer dock inga störningar, utan svaren berör brister i städningen av lokalen samt att man tagit hjälp från närliggande distrikt att hantera väljarflödet.

Fråga 18. *Upplivede du att markeringarna för valsedlarnas ordning i valsedelstället var till hjälp vid placeringen av valsedlarna?*

98 procent av de svarande uppgav att de markeringar i valsedelstället som skulle vara ett stöd i utplaceringen av valsedlar var till hjälp i detta avseende.

Fråga 19. *Upplivede du att ni fick stöd av valkansliet vid eventuella problem eller oklarheter som uppstod i arbetet på valdagen?*

100 procent av de svarande besvarade frågan med ”Ja”. I en enkät besvarades frågan med ”Nej” men den svarande uppgav i följdfrågan att den inte hade behov av stöd från valkansliet och därmed inte kunde besvara frågan.

Fråga 21. *Fungerade samarbetet väl mellan ordförande/vice ordförande och röstmottagarna i din vallokal?*

98 procent av de svarande angav att samarbetet fungerat väl. I en enkät uppgav en svarande att dess ordförandepartner gett motstridande direktiv till röstmottagarna, vilket skapat förvirring vid rösträkningen och förberedelserna inför den.

Fråga 23. *Hur upplevde du valnämndens besök i vallokalen?*

72 procent av svaren kan kategoriseras som positiva till valnämndens besök. I svaren angavs till exempel att valnämnden varit trevliga, professionella och hjälpsamma i sina kommentarer. I vissa svar angavs att besöket stärkt den svarandes självförtroende i sin roll, samt även att besöket ökat den svarandes förtroende för valnämnden. I fler svar lyfts även att upplevelsen av valnämndens besök var mycket förbättrad jämfört med tidigare val. Totalt 21 procent av svaren bedöms vara neutrala då den svarande uppgav att de inte varit på plats i lokalen vid besöket, eller då svaret var neutralt. Av svaren bedöms 7 procent som negativa i sin upplevelse av valnämndens besök. Dessa nämnde bland annat röstmottagare som reagerat negativt på synpunkter från valnämnden.

Fråga 24. *Använde du checklistan för att stämma av omslagen samt uppsamlingskassen innan ni åkte till mottagningen i Solna stadshus under valdagsnatten?*

I 98 procent av enkäterna uppgav de svarande att de använt den checklista som introducerats vid detta val, för att underlätta förberedelserna inför men främst under själva mottagningen av rösterna på valnatten.

Fråga 25. *Hur upplevde du mottagningen i Solna stadshus under valdagsnatten?*

Totalt 86 procent av svaren kan kategoriseras som positiva i sin upplevelse av mottagningen under valnatten. Aspekter som lyfts är noggrant och professionellt bemötande, samt trevlig och glad stämning trots den sena timmen. Många lyfter även att väntetiden förbättrats sedan föregående val. Av svaren kan 14 procent kategoriseras som neutrala, och i dessa framgår främst att väntetiden uppfattas som något för lång. Inga av svaren kan kategoriseras som negativa i sin upplevelse av mottagningen.

Fråga 26. *Skulle du kunna tänka dig att jobba som ordförande/vice ordförande igen under kommande val i Solna stad?*

Vid denna fråga var 77 procent av svaren positiva till att framöver ta uppdrag som ordförande eller vice ordförande vid val i Solna. Många nämner att upplevelsen är trevlig och att uppdraget är viktigt, men även att de extra lediga dagarna är viktiga för de som rekryterats internt inom staden och utgör en stor anledning till deltagandet. Betydelsen av en bra och samspelt grupp lyfts även. Av de 21 procent av svaren som är neutrala, det vill säga de som eventuellt kan tänka sig att jobba framöver, lyfter många skillnaden mellan ett EP-val och ett RKR-val. Oro gällande tidsåtgången vid rösträkning samt lokalernas kapacitet lyfts bland annat som en faktor i ett kommande beslut att jobba vid RKR-valet 2026. Även ersättningsnivån, främst i jämförelse med närliggande kommuner, och återhämtningssvårigheter för internt anställda tas även upp. En svarande (2 %) uppgav att de kände sig klara med detta uppdrag och tackade därmed för sig.

I fråga 27 fick de svarande lämna övriga synpunkter, och här var den mest förekommande kommentaren att eftermiddagsfikat gärna fått vara större.

Rekommendationer till nästa val

Rekommendationer inför nästa val

- Inventera möjliga röstnings- och vallokaler.

- Genomför ännu en översyn av Solnas arvoden i förhållande till andra kommuners och vilka konsekvenser arvodets storlek kan få på valets tillförlitlighet och rättssäkerhet.
- Ta fram en tydlig plan i rekryteringsprocessen som sträcker sig hela vägen fram till valdagen.
- Rekrytera röstmottagare med rätt kompetens och erfarenhet i god tid.
- Bibehåll möjligheten att skriva ut dubblettröstkort i alla röstningslokaler.
- Skyltning/annonsering av öppettider för röstningslokalerna.
- Utse en ansvarig arbetsledare i röstningslokalerna.
- Upphandla tjänst för transport, sortering och förvaring av röster, inklusive till onsdagsräkningen.
- Säkerställ att det finns minst två valedelsavskärningar med tillhörande valedelstall per lokal (i de fall lokalen tillåter detta).
- Se över stadens interna planering för valarbete med mål om en effektivare organisation.
- Insatser för att öka valdeltagandet i nästkommande val rekommenderas.